

Nadzwyczajny Zjazd Polskiego Towarzystwa Dendrologicznego
z okazji Jubileuszu 100-lecia oraz
Międzynarodowa Konferencja Naukowa "Dendrologia wczoraj, dziś i jutro"
Tarnowo Podgórne, 13-15 września 2024 r.

ROŚLINY UŻYTKOWE W KRAJOBRAZIE KULTUROWYM W PRZESZŁOŚCI I W DNIU DZISIEJSZYM PRODUKTY PROZDROWOTNE

Alicja Z. Kucharska¹, Elżbieta Żygała², Tomasz Sozański³, Narcyz Piórecki^{2,4}

¹Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, Katedra Technologii Owoców, Warzyw i Nutraceutyków Roślinnych, ul. Chełmońskiego 37, 51-630 Wrocław, alicja.kucharska@up.wroc.pl; ²Arboretum i Zakład Fizjografii w Bolestraszcach, Bolestraszyce 130, 37-722 Wyszatyce, arbo@arboretum75.pl; ³Wydział Medyczny, Politechnika Wrocławska, Wybrzeże Wyspiańskiego 27, 50-370 Wrocław tomasz.sozański@pwr.edu.pl; ⁴Uniwersytet Rzeszowski, Instytut Nauk o Kulturze Fizycznej, Kolegium Nauk Medycznych, ul. Cicha 2A, 35-326 Rzeszów, npiorecki@ur.edu.pl

W obecnych czasach popularne stają się tradycyjne rośliny użytkowe znane i wykorzystywane w Polsce jeszcze przed II wojną światową. Pokrywa się to z zauważalnym trendem powrotu do tradycji.

Zagadnienia dotyczące tradycyjnych roślin użytkowych były tematem prac badawczych już od początku istnienia Arboretum w Bolestraszcach, gdzie jego założyciel i pierwszy dyrektor – Jerzy Piórecki zauważył szybką degradację i zanik sadów przydworskich i przydomowych wynikiem czego było założenie pierwszych sadów jabłoniowych i dereniowego w Arboretum. Obecnie sady jabłoniowe, dereniowe, gruszkowe i innych roślin użytkowych zajmują już ponad 20 hektarów, a owoce stanowią materiał badawczy dla naukowców z różnych dyscyplin m.in. z zakresu ogrodnictwa, żywności i medycyny.

Z wyselekcjonowanych owoców zebranych z kolekcji bolestraszyckiej otrzymano i przebadano wiele produktów, m.in. kiszone jabłka w kapuście, kiszone derenie, susze i kompoty dereniowe oraz octy, które ze względu na zawartość związków bioaktywnych często zaliczane są do produktów prozdrowotnych. Dodatkowo z owoców pierwszych polskich odmian derenia, wyselekcjonowanych w Arboretum w latach 2004-2009, przygotowano oczyszczony ekstrakt z skoncentrowaną zawartością bioskładników, które były wykorzystane w badaniach biologicznych *in vitro* i *in vivo* (m.in. osteoporoza, choroby sercowo-naczyniowe, czerniak, choroba zapalna jelit, cukrzyca).

Wyniki prac badawczych, które zostały opublikowane w wielu renomowanych czasopismach oraz zawarte w patentach są już wykorzystywane m.in. w ogrodnictwie czy w przemyśle spożywczym. Mają istotne przełożenie na społeczeństwo i mogą odgrywać znaczącą rolę w przyszłości, także w przemyśle farmaceutycznym.

UNIwersYTET
PRZYRODNICZY
WE WROCŁAWIU

